

QUICKSCAN FLORA EN FAUNA

DE BREE 4

TE NIEUWERBRUG

GEMEENTE BODEGRAVEN

- * Bodem
- * Waterbodem
- * Water
- * Archeologie
- * Ecologie
- * Milieu

Ecologie

QUICKSCAN FLORA EN FAUNA

De Bree 4 te Nieuwerbrug in de gemeente Bodegraven

Opdrachtgever | Buro Waalbrug
Postbus 165
6640 AD Beuningen

Project | BOD.WAA.ECO1
Rapportnummer | 14073638
Versienummer | D2
Status | Eindrapportage
Datum | 13 oktober 2014

Vestiging | Boxmeer
Opsteller | Ing. M. Koen
Paraaf

Kwaliteitscontrole | Drs. B.G.W. Aarts

Paraaf

Kwaliteitszorg

Econsultancy is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Het NGB is een vereniging van ecologische advies- en onderzoeksbureaus die werkt aan de kwaliteit van advisering gericht op natuur, landschap, water, milieu en ruimte en die de belangen behartigt van groene adviesbureaus. Het Netwerk hanteert een gedragscode die opdrachtgevers en andere belanghebbenden een basis biedt om de leden aan te spreken op de kwaliteit van hun werk.

Betrouwbaarheid

Dit onderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd conform de toepasselijke en van kracht zijnde regelgeving ten aanzien van natuurwetgeving. Het onderzoek betreft een momentopname en geeft een inschatting van de geschiktheid van de onderzoekslocatie voor beschermde soorten. Het incidenteel voorkomen van beschermde soorten is echter nooit met zekerheid te voorspellen. Econsultancy accepteert derhalve op voorhand geen aansprakelijkheid ten aanzien van mogelijke beslissingen die de opdrachtgever naar aanleiding van het door Econsultancy uitgevoerde onderzoek neemt.

In het algemeen kan gesteld worden dat een quickscan geldig is voor een periode van 2 tot 3 jaar, tenzij in deze periode de ecologische omstandigheden wezenlijk zijn veranderd en/of de Flora- en faunawet dan wel inzichten hieromtrent zijn gewijzigd. Bij uitstel van de uitvoering van een project met meer dan 3 jaar verdient het de aanbeveling de resultaten van de quickscan opnieuw te toetsen.

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	1
2	GEBIEDSBESCHRIJVING	2
	2.1 Ligging en huidig gebruik van de onderzoekslocatie.....	2
	2.2 Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie en voorgenomen ingrepen.....	5
	2.3 Ligging ten opzichte van beschermde gebieden	5
3	ONDERZOEKSMETHODIEK	7
4	TOEPASSING VAN DE NATIONALE NATUURWETGEVING	8
	4.1 Flora- en faunawet.....	8
	4.2 Gebiedsbescherming.....	11
5	ONDERZOEKSRESULTATEN.....	12
	5.1 Vogels.....	12
	5.2 Vleermuizen.....	13
	5.3 Overige zoogdieren	14
	5.4 Reptielen, amfibieën en vissen.....	14
	5.5 Ongewervelde soorten	15
	5.6 Vaatplanten.....	16
6	TOETSING AAN WET- EN REGELGEVING	17
	6.1 Flora- en faunawet.....	17
	6.2 Gebiedsbescherming.....	19
7	SAMENVATTING EN CONCLUSIES.....	20

1 INLEIDING

Econsultancy heeft van Buro Waalbrug opdracht gekregen voor het uitvoeren van een quickscan flora en fauna aan De Bree 4 te Nieuwerbrug in de gemeente Bodegraven.

De quickscan flora en fauna is uitgevoerd in het kader van een bestemmingsplanwijziging.

De quickscan flora en fauna heeft als doel in te schatten of er op de onderzoekslocatie planten- en diersoorten aanwezig of te verwachten zijn die volgens de Flora- en faunawet een beschermd status hebben en die mogelijk verstoring kunnen ondervinden door de voorgenomen ingreep. Tevens is beoordeeld of de voorgenomen ingreep invloed kan hebben op gebieden die volgens de Natuurbeschermingswet 1998 zijn beschermd, of deel uitmaken van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS).

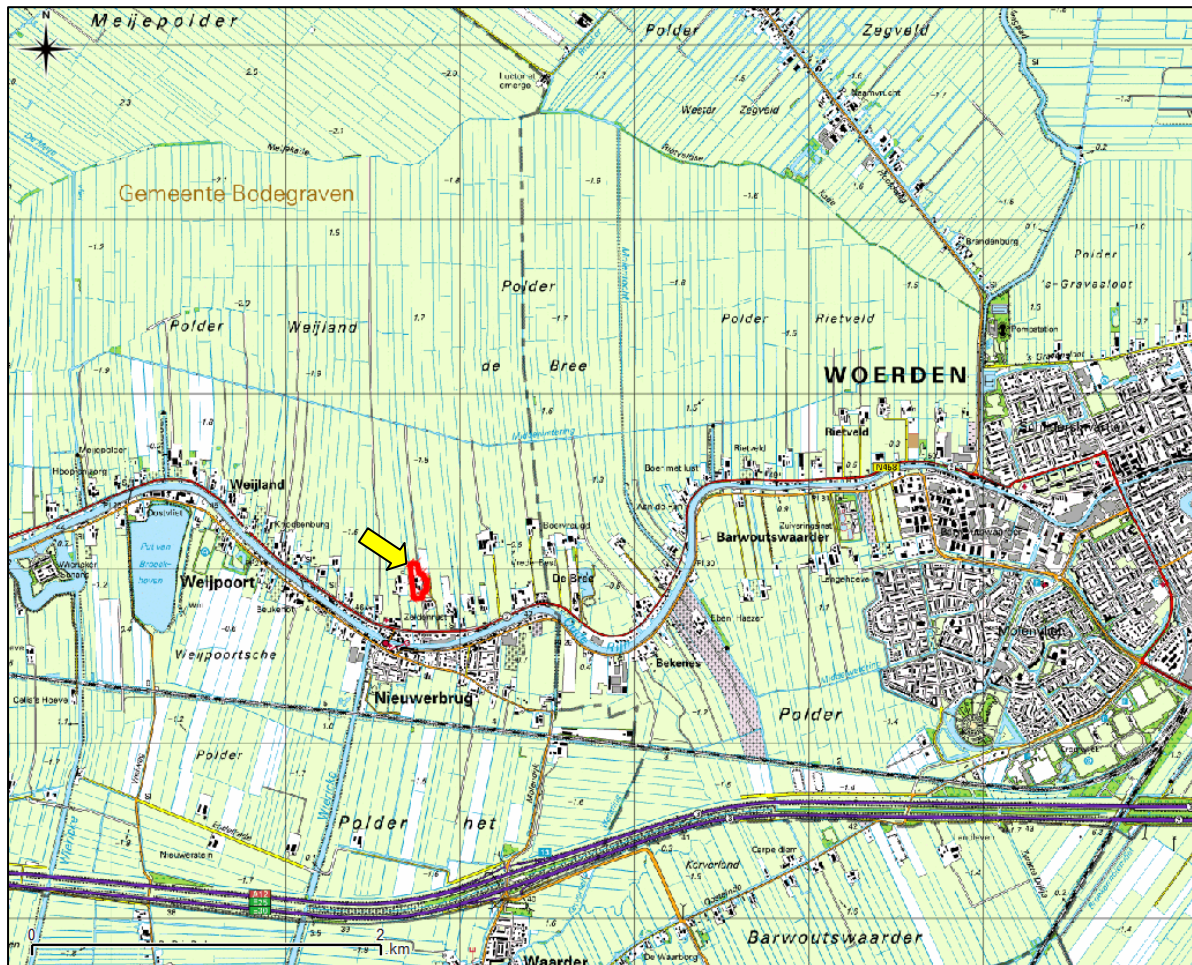
Econsultancy is lid van de branchevereniging "Netwerk Groene Bureaus" en werkt volgens de door het Netwerk opgestelde gedragscode en protocollen. In dat kader verklaart Econsultancy ten behoeve van de onderzoekslocatie niet eerder betrokken te zijn geweest voor ecologische advisering of ecologisch onderzoek.

Voor zover bij de opdrachtgever bekend, is er niet eerder ecologisch onderzoek op de onderzoekslocatie uitgevoerd.

2 GEBIEDSBESCHRIJVING

2.1 Ligging en huidig gebruik van de onderzoekslocatie

De onderzoekslocatie ($\pm 1,5$ ha) is gelegen aan De Bree 4, circa 500 meter ten noorden van de kern van Nieuwerbrug, in de gemeente Bodegraven. In figuur 1 is de topografische ligging van de onderzoekslocatie weergegeven. Volgens de topografische kaart van Nederland, kaartblad 31 D (schaal 1:25.000), zijn de coördinaten van het midden van de onderzoekslocatie X = 115.760, Y = 454.950.

Figuur 1. Topografische ligging van de onderzoekslocatie.

De onderzoekslocatie ligt in het landelijk gebied in de gemeente Bodegraven ten noorden van de doorgaande weg De Bree. De onderzoekslocatie was vroeger in gebruik als gemengd veebedrijf waar vleesvarkens en melkkoeien werden gehouden. Momenteel is alleen de monumentale bedrijfswoning nog in gebruik (anti-kraak). De overige bedrijfsgebouwen zijn leegstaand en hebben een vervallen karakter. Alleen de Romneyloods op het oostelijk deel van de onderzoekslocatie is nog in gebruik als schapenstal. Naast de verharde erfdelen bestaat de onderzoekslocatie uit grasland, dat deels beweid wordt door schapen. Verder heeft het terrein een verruigd karakter met een wildgroei aan algemene vegetatie, zijn op het zuidelijk deel enkele bomen aanwezig en bevindt zich ten oosten van de bedrijfswoning, maar binnen de onderzoekslocatie een gedeelte van een sloot. Ook langs andere delen van de onderzoekslocatie zijn sloten gelegen, maar deze bevinden zich buiten de onderzoekslocatie.

De omgeving van de onderzoekslocatie bestaat voornamelijk uit agrarische graslanden met poldersloten. Daarnaast bevinden zich in de directe omgeving, met uitzondering van in noordelijke richting, diverse agrarische bedrijfsterreinen met bijhorende bebouwing en erfbeplanting. In figuur 2 is een luchtfoto van de onderzoekslocatie en de directe omgeving weergegeven. De figuren 3 t/m 14 geven een impressie van de onderzoekslocatie, middels foto's die zijn genomen tijdens het veldbezoek.

Figuur 2. Luchtfoto van de onderzoekslocatie en de directe omgeving.

Figuur 3. Oprit richting de onderzoekslocatie.

Figuur 4. Zuidoostpunt met de woning.

Figuur 5. Zuidwestpunt van de locatie.

Figuur 6. Achterzijde woning met naastgelegen sloot.

Figuur 7. Voormalige varkensstal 1.

Figuur 8. Binnenzijde varkensstal 1.

Figuur 9. Hooimijt en varkensstal 2.

Figuur 10. Binnenzijde varkensstal 2.

Figuur 11. Romneyloods / schapenstal.

Figuur 12. Vervallen open kapschuurtjes.

Figuur 13. Schapenweide aan de oostzijde.

Figuur 14. Voormalige melkveestal.

Figuur 15. Binnenzijde melkveestal.

Figuur 16. Noordelijk deel onderzoeklocatie.

Figuur 17. Varkensstal 2 met kapschuur.

Figuur 18. Noordpunt van de locatie.

Figuur 19. Sloot langs noordoostgrens van de locatie met op achtergrond een nieuwe schuur/loods (buiten de onderzoekslocatie).

Figuur 20. Graslanden ten noorden van de onderzoekslocatie.

2.2 Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie en voorgenomen ingrepen

De initiatiefnemer is voornemens alle voormalige bedrijfsbebouwing te slopen, waarbij de monumentale bedrijfswoning behouden blijft. De ontstane open ruimte zal worden gebruikt voor de ontwikkeling van twee nieuwe woningen. Deze twee nieuwe woningen zullen rondom de monumentale bedrijfswoning worden geclusterd. Deze bebouwing zal maximaal tien meter hoog worden met een gothoogte van maximaal 3,50 meter. Daarnaast wordt een gezamenlijke parkeerplaats gerealiseerd binnen het onderzoeksgebied. Er zullen bij deze activiteiten geen bomen worden verwijderd. Zover bekend blijven ook de aanwezige sloten binnen en langs de grenzen van de onderzoekslocatie in de huidige vorm behouden.

2.3 Ligging ten opzichte van beschermde gebieden

Natura 2000

Het plangebied is niet gelegen binnen de grenzen, of in de directe nabijheid van een gebied dat aangewezen is als Natura 2000. Het meest nabijgelegen Natura 2000-gebied bevindt zich op circa 4 kilometer afstand ten zuidoosten van het plangebied. Dit betreft het gebied 'Broekvelden, Vettenbroek & Polder Stein'. Verder bevindt zich op circa 5 kilometer ten noordoosten van het plangebied het gebied 'Nieuwkoopse Plassen & De Haeck' en op circa 8,5 kilometer ten noordoosten het gebied 'De Wilck'. In figuur 21 is de ligging van het plangebied ten opzichte van het Natura 2000-gebied 'Broekvelden, Vettenbroek & Polder Stein' en 'Nieuwkoopse Plassen & De Haeck' weergegeven.

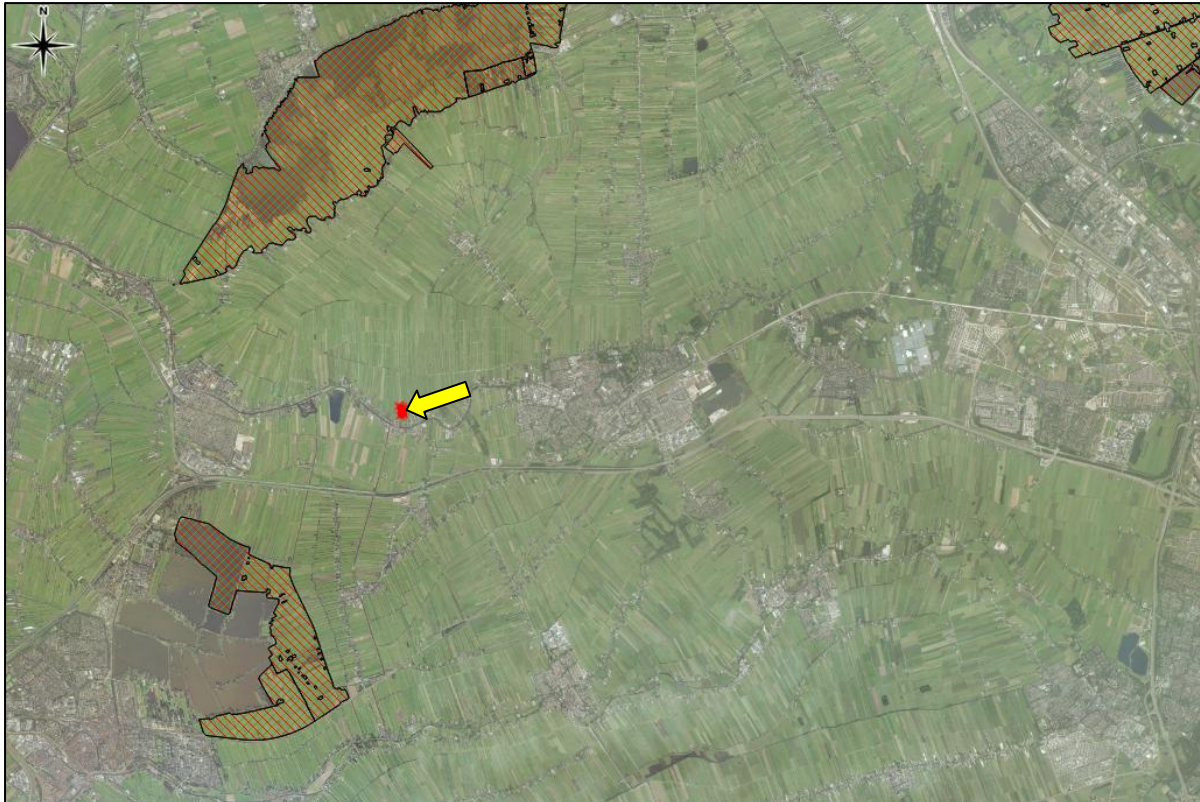
Ecologische Hoofdstructuur

De onderzoekslocatie maakt geen deel uit van de EHS. De onderzoekslocatie ligt ook niet in de nabijheid van een kerngebied, verbindinggebied of verwevingsgebied, behorend tot de EHS. Het meest nabijgelegen EHS-onderdeel bevindt zich circa 1,4 kilometer ten westen van de onderzoekslocatie. In figuur 22 is de ligging van de onderzoekslocatie ten opzichte van de EHS weergegeven.

Belangrijke weidevogelgebieden

De provincie Zuid-Holland hanteert ten aanzien van weidevogelgebieden een met de EHS vergelijkbaar beschermingsregime. In dit geval bevindt de meest nabijgelegen grens van een belangrijk weidevogelgebied zich op circa 760 meter ten noorden en op circa 900 meter ten zuiden van de onderzoekslocatie. Deze gebieden bevinden zich respectievelijk direct ten noorden van de Middelwetering en direct ten zuiden van de spoorlijn Woerden - Bodegraven.

Figuur 21. Ligging onderzoekslocatie ten opzichte van de Natura 2000 (gearceerd).

Figuur 22. Ligging onderzoeksgebied ten opzichte van de EHS en belangrijk vogelweidegebied.

3 ONDERZOEKSMETHODIEK

Het onderzoek is uitgevoerd middels het verrichten van een veldbezoek en een bureauonderzoek. Op deze wijze is inzicht verkregen in de aanwezigheid van geschikt habitat en de daarbij te verwachten beschermde soorten, gesitueerd op of nabij de onderzoekslocatie.

Het veldbezoek is afgelegd op 28 augustus 2014. Tijdens dit veldbezoek is de gehele onderzoekslocatie, alsmede de directe omgeving onderzocht. Gedurende het veldbezoek is gelet op de mogelijke aanwezigheid van beschermde en bedreigde soorten op basis van het aanwezige habitat.

Vanwege de aanwezigheid van ondergrondse ruimten en / zolders is er met behulp van onder andere een zaklantaarn gezocht naar de aanwezigheid van vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen, overige zoogdieren en vogels.

Verder is aan de hand van verspreidingsatlassen, andere standaardwerken en op basis van “expert judgement” nagegaan welke bijzondere planten- en diersoorten er voor kunnen komen op de onderzoekslocatie en zijn omtrent gebiedsbescherming gegevens van de provincie Zuid-Holland.

Verspreidingsgegevens van soorten zijn veelal weergegeven op kilometerhokniveau (1 x 1 kilometer) of op uurhokniveau (5 x 5 kilometer). Aangezien met de schaal van kilometerhokken of uurhokken een groter gebied wordt beschouwd dan alleen de onderzoekslocatie, betekent dit niet dat de kritische soorten ook daadwerkelijk voorkomen binnen de begrenzing van de onderzoekslocatie. Verder zijn sommige verspreidingsgegevens niet erg actueel. Dit betekent dat de meest recente verspreidingsgegevens reeds verouderd kunnen zijn. De meeste te gebruiken gegevens vormen daarom geen uitsluitel over het aantal soorten en type waarneming van een soort in het betreffende gebied, maar enkel een indicatie over het voorkomen.

De quickscan flora en fauna is een toets van de ecologische potenties van de onderzoekslocatie en betreft geen volwaardig soort(en) specifiek onderzoek. Er zijn in het onderhavige onderzoek geen inventarisaties uitgevoerd van soorten en soortgroepen. Een ecologische inventarisatie beslaat meerdere veldbezoeken gedurende de voor de soortgroep meest gunstige periode van het jaar.

4 TOEPASSING VAN DE NATIONALE NATUURWETGEVING

Dit hoofdstuk geeft achtergrondinformatie over de natuurwetgeving waaraan de voorgenomen ingreep op de onderzoekslocatie wordt getoetst. Er wordt een globale toelichting gegeven ten aanzien van potentiële overtredingen van de Flora- en faunawet bij de meest voorkomende soorten en soortgroepen. Dit hoofdstuk is niet toegespitst op de situatie op de onderzoekslocatie, maar geeft enkel een beschrijving van de vigerende wetgeving.

4.1 Flora- en faunawet

De Europese natuurwetgeving is in Nederland, op het gebied van de soortbescherming, uitgewerkt in de Flora- en faunawet. Deze wet heeft tot doel alle in Nederland in het wild voorkomende planten- en diersoorten te beschermen en in stand te houden. Om dit doel te bereiken, bevat de wet een aantal verbodsbepalingen (zie tabel I). Hierbij wordt het zogenaamde “nee, tenzij...” principe gehanteerd. Dit wil zeggen dat activiteiten met een (potentieel) schadelijk effect op beschermde soorten in principe verboden zijn (“nee”). Van dit verbod kan echter onder voorwaarden (“tenzij”) afgeweken worden door ontheffingen of vrijstellingen.

Tabel I. Verbodsbepalingen Flora- en faunawet

Artikel 8	Het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.
Artikel 9	Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.
Artikel 10	Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten.
Artikel 11	Het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.

Voor de Flora- en faunawet geldt dat vaste rust- en verblijfplaatsen van bepaalde soorten zijn beschermd. De Flora- en faunawet maakt onderscheid in drie beschermingscategorieën. Iedere categorie heeft zijn eigen ontheffingsmogelijkheden en toetsingscriteria. Hierbij vallen vogels onder een aparte categorie.

Tabel II. Soortbeschermingscategorieën Flora- en faunawet

<p>Tabel 1 algemeen beschermde soorten</p> <p>Voor de soorten in Tabel 1 van de Flora- en faunawet geldt, bij ruimtelijke ontwikkeling en inrichting, bestendig beheer en onderhoud en bestendig gebruik, een vrijstelling van de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet.</p> <p>Voor deze activiteiten hoeft geen ontheffing in het kader van artikel 75 aangevraagd te worden.</p> <p>Voorbeelden zijn: ree, haas konijn, egel, bruine kikker, gewone pad, wijngaardslak, brede wespenorchis, grote kaardenbol</p>
<p>Tabel 2 overige beschermde soorten</p> <p>Voor de soorten in Tabel 2 van de Flora- en faunawet dient bij overtreding van de verbodsbepalingen een ontheffing aangevraagd te worden. Echter indien er volgens een door het Ministerie van EZ goedgekeurde gedragscode gewerkt wordt, geldt er bij ruimtelijke ontwikkeling en inrichting, bestendig beheer en onderhoud en bestendig gebruik, een vrijstelling van de verbodsbepalingen en hoeft er geen ontheffing aangevraagd te worden.</p> <p>De ontheffingaanvraag wordt getoetst aan het criterium ‘doet geen afbreuk aan gunstige staat van instandhouding van de soort’ (‘lichte toets’).</p> <p>Voorbeelden zijn: eekhoorn, steenmarter, kleine modderkruiper, gele helmbloem, steenbreekvaren, tongvaren, maretak</p>

Tabel 3 strikt beschermde soorten

Voor de soorten van Tabel 3 van de Flora- en faunawet dient bij overtreding van de verbodsbepalingen bij alle activiteiten (waaronder ruimtelijke ontwikkeling en inrichting) een ontheffing aangevraagd te worden. In een zeer beperkt aantal gevallen kan er op basis van een door het Ministerie van EZ goedgekeurde gedragscode een vrijstelling verleend worden voor de ontheffingsverplichting bij een zeer beperkt aantal activiteiten.

De ontheffingaanvraag wordt getoetst aan een drietal criteria (uitgebreide toets). Bij de uitgebreide toets dient aan alle afzonderlijke criteria te worden voldaan. De criteria zijn als volgt: de activiteiten of werkzaamheden doen geen afbreuk aan gunstige staat van instandhouding van de soort, er is geen andere bevredigende oplossing (alternatief) voor de geplande activiteiten of werkzaamheden, die minder schade oplevert voor de betreffende soort en er moet sprake zijn van een bij de wet genoemd belang.

Voorbeelden zijn: das, waterspitsmuis, alle vleermuissoorten, rugstreepdpad, boomkikker, kamsalamander

Bij een quickscan flora en fauna wordt in beeld gebracht of er (potentiële) vaste rust- of verblijfplaatsen aanwezig zijn van de soorten uit de verschillende beschermingscategorieën. Vervolgens wordt beoordeeld of de voorgenomen ingreep verstorend kan zijn en of nader onderzoek noodzakelijk wordt geacht. Broedvogels en vleermuizen zijn soortgroepen uit de strengste beschermingscategorie. Voor de overige soortgroepen is de beschermingsstatus afhankelijk van de soort.

Broedvogels

Alle broedende inheemse vogels en hun nesten zijn wettelijk strikt beschermd en qua beschermingsregime te vergelijken met Tabel 3 van de Flora- en faunawet. Broedvogels vallen onder een aparte beschermingsgroep en zijn ingedeeld in een vijftal beschermingscategorieën (Aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijke ingrepen, Dienst Regelingen, 2009). Zie tabel III voor een indeling van de bescherming van broedvogels.

Tabel III. Beschermingscategorieën aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijke ingrepen.

Broedvogels		
Voor vogels geldt dat er altijd een ontheffing aangevraagd dient te worden. Indien activiteiten plaatsvinden waarbij verbodsbepalingen worden overtreden ten aanzien van (broed)vogels dient er een uitgebreide toets, zoals beschreven bij Tabel 3 Flora- en faunawet toegepast te worden. Bij broedvogels kan een overtreding in de meeste gevallen gemakkelijk voorkomen worden door de werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren.		
Beschermingscategorie 1	nesten jaarrond beschermd, ook buiten broedseizoen	Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats (voorbeeld: steenuil).
Beschermingscategorie 2		Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: roek, gierzwaluw en huismus).
Beschermingscategorie 3		Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: ooievaar, kerkuil en slechtvalk).
Beschermingscategorie 4		Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen (voorbeeld: boomvalk, buizerd en ransuil).
Beschermingscategorie 5		Nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen.
Overige broedvogels ("algemeen" voorkomen-de broedvogels)	Nesten die <i>niet</i> het hele jaar door zijn beschermd; enkel binnen broedseizoenen.	Vogels die elk broedseizoen een nieuw nest maken of in staat zijn een nieuw nest te maken. De vogelnesten voor eenmalig gebruik.

Vleermuizen

Alle in Nederland voorkomende vleermuissoorten genieten zowel binnen de Flora- en faunawet als binnen de Natuurbeschermingswet een strikte bescherming. Alle vleermuissoorten staan vermeld in bijlage IV van de Europese Habitatrichtlijn. Dit betekent dat ze beschermd zijn tegen verstoring van vaste rust- en verblijfplaatsen. Onder deze vaste rust- en verblijfplaatsen wordt verstaan: "het gehele systeem waarvan een populatie gebruik maakt tijdens de jaarcyclus van de soort". Dit houdt in dat niet alleen alle verblijfplaatsen maar ook de verbindingen hiertussen (vliegroutes) en de foerageergebieden bescherming genieten.

Vleermuizen zijn streng beschermd omdat ze erg kwetsbaar zijn. De afgelopen vijftig jaar zijn sommige soorten erg zeldzaam geworden of geheel verdwenen. Wanneer overwinterende dieren worden verstoord, is de kans groot dat ze sterven omdat ze dan teveel van hun vetreserve gebruiken. Maar al te vaak worden bomen gekapt en oude gebouwen gerenoveerd of gesloopt. Als zich hierin een vleermuiskolonie bevindt, heeft dat negatieve gevolgen voor de vleermuisstand op lokaal niveau. Omdat ze meestal maar één jong per jaar krijgen, kan herstel erg lang duren. Vleermuizen kunnen zelf geen verblijfplaatsen maken en zijn dus afhankelijk van bestaande verblijfplaatsen. Daarnaast hebben ingrepen in het landschap ook negatieve gevolgen doordat foerageergebieden en vliegroutes, waar vleermuizen jaren achtereen gebruik van maken, verdwijnen. De impact die een ingreep kan hebben verschilt sterk per situatie en per soort waardoor meestal gedetailleerde gegevens nodig zijn om een passend advies te geven.

Algemene Zorgplicht

De algemene zorgplicht houdt in dat een ieder die redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen nadelige gevolgen voor de flora en fauna kunnen ontstaan, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten of maatregelen te nemen om de nadelige gevolgen te voorkomen. Zo kan er bijvoorbeeld rekening worden gehouden met amfibieën en kleine zoogdieren worden wanneer materialen en houtstapels, waaronder de dieren verblijven, worden verwijderd.

Tabel IV. Algemene Zorgplicht

Algemene Zorgplicht (artikel 2)
Een belangrijk uitgangspunt binnen de Flora- en faunawet is dat op elke burger de plicht rust om voldoende zorg in acht te nemen voor alle in het wild levende planten en dieren en hun directe leefomgeving. Dit houdt in dat iedereen zich dient in te spannen om de nadelige gevolgen voor een soort te voorkomen, te beperken of ongedaan te maken. De zorgplicht is te allen tijde van toepassing, ook al vindt er geen overtreding van een verbodsbepaling plaats.

De algemene zorgplicht is in de meeste gevallen voornamelijk van toepassing op beschermde soorten die staan vermeld in Tabel 1 van de Flora- en faunawet. Dit betreffen algemeen voorkomende soorten, waarvoor bij ruimtelijke ontwikkeling een vrijstelling geldt. Indien er aanleiding is maatregelen te nemen ten aanzien van de zorgplicht, zal dat voor de betreffende soortgroep worden aangegeven.

4.2 Gebiedsbescherming

De quickscan flora en fauna toetst voornamelijk aan de Flora- en faunawet. Indien een plangebied in of nabij een gebied is gelegen dat tot de EHS behoort of onder de Natuurbeschermingswet valt, dient te worden bepaald of er een effect valt te verwachten. Bij een toetsing aan de Natuurbeschermingswet spelen vaak andere facetten mee, zoals de aanwezige doelsoorten en kernwaarden van het betreffende beschermde gebied.

Natura 2000

De Natuurbeschermingswet 1998 heeft tot doel bijzondere natuurgebieden in Nederland te beschermen en in stand te houden. De wet omvat onder andere de richtlijnen van de Europese Habitat- en Vogelrichtlijn ten aanzien van gebiedsbescherming. Doordat de Habitatrichtlijn en de Vogelrichtlijn beide zijn opgenomen in de Natura 2000-wetgeving, zijn de termen “Habitatrichtlijngebied” en “Vogelrichtlijngebied” komen te vervallen. Natura 2000 is een samenhangend netwerk van beschermde natuurgebieden op het grondgebied van de Europese Unie. Handelingen die een negatieve invloed hebben op gebieden die binnen dit netwerk vallen, worden slechts onder strikte voorwaarden toegestaan. Een vergunning is vereist. Door middel van het Nederlandse vergunningsstelsel wordt een zorgvuldige afweging gewaarborgd. De vergunningen zullen beoordeeld en afgegeven worden door het Ministerie van Economische Zaken (via Rijksdienst voor Ondernemend Nederland) of door de Provincie.

Ecologische hoofdstructuur (EHS)

De Nederlandse Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is een netwerk van gebieden dat planten- en diersoorten in staat stelt zich door en tussen verschillende natuurgebieden te verplaatsen. Het netwerk moet voorkomen dat planten en dieren in geïsoleerde gebieden uitsterven en dat gebieden hun ecologische waarde verliezen. De EHS is onderdeel van een Europees ecologisch netwerk en bestaat uit kerngebieden (in Nederland de Natura-2000 gebieden, Beschermde Natuurmonumenten en de Wetlands) of verweven gebieden (gericht op de verweving van landbouw, wonen en natuur) die onderling verbonden worden door ecologische verbindingzones. Ecologische verbindingzones zijn stroken en stukjes natuur die de verspreid liggende natuurgebieden met elkaar verbinden. Op deze manier kunnen dieren en planten zich van het ene naar het andere leefgebied verplaatsen. Met name de kleine populaties die met uitsterven worden bedreigd, blijven hierdoor levensvatbaar. Negatieve invloed op de werking van een verbinding of aantasting van een verbinding dient vermeden en gecompenseerd te worden zodat het netwerk niet verslechtert.

5 ONDERZOEKSRISULTATEN

In dit hoofdstuk wordt op basis van het aanwezige habitat / verblijfsmogelijkheden en verspreidingsgegevens beschreven welke beschermde soorten binnen de onderzoekslocatie kunnen voorkomen. Afhankelijk van de soort wordt ingegaan op de potentiële aanwezigheid van vaste rust- en verblijfplaatsen, foerageergebied en verbindingroutes. Indien van toepassing wordt tevens beoordeeld of de voorgenomen plannen een verstoring effect kunnen hebben op de mogelijk aanwezige beschermde soorten.

5.1 Vogels

Broedvogels (Nest jaarrond beschermd)

Zowel de monumentale bedrijfswoning als de voormalige veestallen bieden, mede wegens de toegangsmogelijkheden via de dakgoot of andere openingen ter hoogte van het dak, potentiële nestgelegenheden voor de huismus. Daarnaast biedt het aanwezige groen potentiële gezamenlijke slaap- en schuilmogelijkheden voor de huismus. Tijdens het veldbezoek zijn op de onderzoekslocatie geen huismussen waargenomen. Het is echter op basis van één veldbezoek buiten het broedseizoen niet met voldoende zekerheid uit te sluiten dat de onderzoekslocatie een broedfunctie heeft voor de huismus. Daarbij zijn in de omgeving wel enkele huismussen waargenomen. Met betrekking tot de voorgenomen sloop van de voormalige agrarische bedrijfsgebouwen is het dan ook mogelijk dat bij uitvoering hiervan sprake is van verstoring ten aanzien van een of meerdere nestlocaties van de huismus.

Tijdens het veldbezoek zijn met name in de open kapschuur, direct achter varkensstal 2, meerdere braakballen en uitwerpselen (krijstrepen) van de steenuil aangetroffen. Het is dan ook mogelijk dat deze soort ergens in een van de voormalige bedrijfsgebouwen een nestlocatie heeft. In verband met veiligheidsaspecten waren niet alle delen van deze bedrijfsgebouwen controleerbaar. De steenuil gebruikt de onderzoekslocatie in ieder geval als roestplaats. Mede aangezien de steenuil mogelijk op de onderzoekslocatie broedt, maakt de gehele onderzoekslocatie, dus ook de (begraasde) weilanden, deel uit van het leefgebied van de steenuil. De voorgenomen plannen kunnen dan ook een verstoring effect hebben op de steenuil.

Figuur 23. Steenuilsporen in open kapschuur.

Figuur 24. Uitwerpselen steenuil.

Figuur 25. Braakballen steenuil.

De aanwezige gebouwen zijn niet geschikt als nestlocatie voor de gierzwaluw. Daarbij is de gierzwaluw meer gebonden aan stedelijk gebied waar deze soort verspreid over meerdere gebouwen in kolonieverband broedt. Verder zijn de aanwezige bomen op de onderzoekslocatie gecontroleerd op jaar rond beschermde nesten van broedvogels als sperwer en ransuil; deze zijn niet aangetroffen. Daarnaast zijn geen aanwijzingen gevonden die er op duiden dat de onderzoekslocatie een (belangrijke) functie heeft of kan hebben voor andere vogelsoorten waarvan het nest jaarrond beschermd is.

Overige broedvogels (inclusief beschermingscategorie 5)

Door de aanwezigheid van bebouwing, struiken/struweel, bomen, ruigtevegetatie, grasland en oevervegetatie is er op de onderzoekslocatie volop nestgelegenheid voor "algemene" vogelsoorten aanwezig. In de bebouwing kunnen soorten als witte kwikstaart, merel en holenduif broeden. In de struiken kunnen soorten als merel, heggenmus, winterkoning en roodborst broeden. In de bomen kunnen soorten als houtduif, vink en groenling broeden. De graspercelen kunnen broedgelegenheid bieden aan weidevogels als Kievit, scholekster, graspieper en gele kwikstaart. Verder bieden de slootkanten broedmogelijkheden aan soorten als meerkoet, waterhoen, wilde eend, rietzanger en kleine karekiet.

De broedvogels die onder de beschermingscategorie 5 vallen zijn voornamelijk holtebroeders in bomen en gebouwen. Op de onderzoekslocatie zijn geen nestresten van boeren- en huiszwaluw aangetroffen. In de gebouwen op de onderzoekslocatie kunnen echter wel soorten als zwarte roodstaart, spreeuw of koolmees broeden. Verder kan in de aanwezige bomen op de onderzoekslocatie een soort als zwarte kraai of ekster broeden. Tijdens het veldbezoek zijn in de betreffende bomen echter geen nesten aangetroffen. Het gaat hierbij om algemeen voorkomende soorten, die in dit geval ook in de directe omgeving voldoende broedgelegenheid hebben. Er zijn derhalve geen bijzondere ecologische omstandigheden die rechtvaardigen dat mogelijk aanwezige nesten van dergelijke algemene soorten op de onderzoekslocatie een jaarrond beschermde status zouden moeten hebben.

5.2 Vleermuizen

Volgens het cursusdictaat "Vleermuizen en Planologie" (Limpens *et al.*, 2010) is de onderzoekslocatie gelegen in een deel van Nederland waar de volgende vleermuissoorten kunnen voorkomen: gewone dwergvleermuis, tweekleurige vleermuis, ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis, laatvlieger, gewone grootvleermuis, franjestaart, meervleermuis, Brandt's vleermuis, baardvleermuis en watervleermuis.

Verblijfplaatsen op de onderzoekslocatie

De bebouwing op de onderzoekslocatie is in principe geschikt als verblijfplaats voor vleermuizen, vanwege de aanwezigheid van geschikte openingen die toegang verlenen tot de zolderruimtes van de voormalige stallen. Verder zijn er op verscheidene plekken ruimtes achter betimmeringen waargenomen waar vleermuizen gebruik van zouden kunnen maken. De bebouwing is geschikt als verblijfplaats voor soorten als de gewone dwergvleermuis en gewone grootvleermuis. Deze soorten kunnen de bebouwing in principe gebruiken als zomerverblijf en als baltsverblijf. De schuren zijn echter niet vorstvrij waardoor het gebruik van de locatie als winterverblijf redelijkerwijs kan worden uitgesloten. Tijdens zachte winters (vorstvrij) is het overigens wel mogelijk dat vleermuizen van de voormalige stallen gebruik blijven maken. Waarbij ze tijdens een vorstperiode kunnen verhuizen naar de bewoonde monumentale bedrijfswoning. Vanwege de sloop van de voormalige stallen kan er bij de uitvoering van de betreffende ingrepen sprake zijn van verstoring ten aanzien van een vaste rust- en verblijfplaats van een vleermuissoort. In de aanwezige bomen zijn verder geen potentiële verblijf-mogelijkheden, zoals holtes of loshangend schors, aangetroffen.

Verblijfplaatsen buiten de onderzoekslocatie

Het is door de onderlinge afstand tot de bebouwing in de omgeving niet aannemelijk dat er in de directe invloedssfeer van de onderzoekslocatie potentiële verblijfplaatsen aanwezig zijn die negatieve invloed kunnen ondervinden van de voorgenomen ingrepen/plannen.

Foeragerende vleermuizen

De onderzoekslocatie zal, gelet op het aanwezige habitat gebruikt kunnen worden door in de omgeving verblijvende vleermuizen als gewone dwergvleermuis en laatvlieger om te foerageren. Door de voorgenomen ingreep zal het aanbod van foeragemogelijkheden op de onderzoekslocatie niet in het geding komen, omdat bomen, sloten en grasland aanwezig blijven.

Vliegroutes

Vleermuizen maken veelal gebruik van lijnvormige (donkere) landschapselementen als houtsingels, beken en lanen om zich te verplaatsen tussen verblijfplaatsen en foerageergebieden. Door de herinrichting van de onderzoekslocatie worden geen vliegroutes verstoord, vooropgesteld dat de bomen en sloten in de omgeving die mogelijk een navigerende functie voor vleermuizen kunnen vervullen gehandhaafd blijven bij de herbestemming van de onderzoekslocatie.

5.3 Overige zoogdieren

De onderzoekslocatie vormt geschikt habitat voor een aantal soorten grondgebonden zoogdieren. Het gaat daarbij voornamelijk om algemene soorten als haas, egel, mol en konijn. Tevens zijn er op de onderzoekslocatie algemene muizensoorten als veldmuis, rosse woelmuis en huispitsmuis te verwachten.

Volgens de algemene verspreidingsgegevens van de Zoogdierverseniging komen verder alleen de streng beschermde zoogdiersoorten waterspitsmuis en noordse woelmuis voor in de omgeving van de onderzoekslocatie. De waterspitsmuis en de noordse woelmuis verblijven langs natuurlijke watergangen en in moerassen en in natte weides. De onderzoekslocatie heeft geen natuurlijke oeverzone. Daarbij wordt de onderzoekslocatie naar verwachting goed ontwaterd, waardoor het grasland met name in het voorjaar en de zomerperiode te droog is voor de noordse woelmuis. Door de droogte en het agrarische gebruik van het aanwezige grasland zal de noordse woelmuis tevens teveel concurrentie ondervinden van bijvoorbeeld aard- en veldmuis. Op basis van bovenstaande argumenten is de aanwezigheid van zowel waterspitsmuis als noordse woelmuis op de onderzoekslocatie redelijkerwijs uit te sluiten.

Het erf vormt wel geschikt habitat voor de steenmarter. Steenmarters gebruiken hoozolders, loze ruimtes onder het dak, schuurtjes en dergelijke als verblijfplaats. Tijdens het veldbezoek zijn echter geen sporen, zoals uitwerpselen of prooiresten, aangetroffen die duiden op het gebruik van de onderzoekslocatie als vaste rust- of verblijfplaats door deze soort. Daarbij is de onderzoekslocatie niet gelegen binnen het huidige verspreidingsgebied van de steenmarter. In de aanwezige bomen zijn ook geen nesten van eekhoorn aangetroffen. Hierdoor kan ook de aanwezigheid van een vaste rust- of verblijfplaats van eekhoorn met voldoende zekerheid worden uitgesloten. Daarbij vormt de omgeving geen geschikt habitat voor de eekhoorn. Vanwege het ontbreken van geschikt habitat en/of op basis van verspreidingsgegevens kan tevens het voorkomen van andere streng beschermde grondgebonden zoogdieren, zoals das, bever en boommarter, redelijkerwijs worden uitgesloten.

5.4 Reptielen, amfibieën en vissen

Reptielen

Volgens verspreidingsgegevens van RAVON is de onderzoekslocatie gelegen in een gebied waar de ringslang voorkomt. Grote oppervlaktes laag gelegen, nat gebied, zoals het gebied waarin de onderzoekslocatie is gelegen, worden echter gemeden, omdat de soort daar vaak niet alle stadia van zijn levenscyclus kan doorlopen. Een onverhoopt passerend individu is echter nooit uitgesloten (ook niet middels aanvullend onderzoek). Op de onderzoekslocatie zijn daarnaast geen elementen als composthopen aanwezig, die door de ringslang als broeihoop kan worden gebruikt. Voortplanting van de ringslang op de onderzoekslocatie is dan ook uitgesloten. Op de onderzoekslocatie is verder zeker geen geschikt habitat voor andere soorten reptielen aanwezig. Andere soorten komen volgens de verspreidingsgegevens ook niet in de omgeving van de onderzoekslocatie voor.

Amfibieën

Het gebied waarin de onderzoekslocatie is gelegen vormt geschikt habitat voor algemene amfibieënsoorten als bruine kikker, gewone pad, bastaardkikker en kleine watersalamander. De aanwezige sloten vormen geschikt voortplantingswater voor dergelijke soorten. Voor het landhabitat kunnen de dieren onder andere terecht onder de ruigtevegetatie op de onderzoekslocatie.

Naast de algemene soorten zijn er volgens de gegevens van RAVON in de omgeving ook de streng beschermde soorten rugstreeppad en heikikker waargenomen. De onderzoekslocatie vormt geen optimaal leefgebied voor deze streng beschermde soorten. De rugstreeppad heeft een voorkeur voor ondiepe (tijdelijke) wateren. Ondiepe wateren warmen namelijk snel op en zijn voor deze moeilijk zwemmende soort toegankelijker dan sloten met verticale oevers. De heikikker heeft een voorkeur voor ondiepe voedselarme wateren. Gezien het huidige agrarische gebruik van het gebied zal het aanwezige water voedselrijk zijn. Daarbij is de aanwezigheid van laag struweel en hoge kruidige gewassen van belang (Creemers & Van Delft, 2009). De reeds genoemde factoren ontbreken op de onderzoekslocatie, waardoor beide soorten niet op de onderzoekslocatie en naastgelegen sloten zijn te verwachten. Daarbij blijven de sloten zover bekend behouden. Tijdens de werkzaamheden zal er dan hooguit alleen sprake zijn van verstoring ten aanzien van enkele algemene soorten die zich op dat moment op het land bevinden.

Indien er tijdens de werkzaamheden onverhoopt ondiepe regenplassen op de onderzoekslocatie ontstaan, kunnen deze alsnog als voortplantingswater gaan dienen voor de rugstreeppad. Ook wanneer er langdurig grondopslag plaats vindt gedurende de uitvoeringsperiode, kan deze grond door rugstreeppadden worden gebruikt als schuilplaats. Rugstreeppadden kunnen zich hier namelijk binnen enkele seconden ingraven. Wanneer hiermee geen rekening wordt gehouden tijdens de uitvoeringsperiode kan er alsnog verstoring plaatsvinden ten aanzien van de rugstreeppad.

Vissen

De sloot die zich aan de oostzijde van de onderzoekslocatie bevindt, kan onderkomen bieden aan vissen. De sloot wordt door de ingreep op de onderzoekslocatie niet aangetast waardoor er geen overtredingen van de Flora- en faunawet plaats zullen vinden met betrekking tot mogelijk aanwezige beschermde vissen, zoals kleine modderkruiper, bittervoorn en grote modderkruiper.

5.5 Ongewervelde soorten

Libellen

Er is een aantal bepalende factoren voor een libellenhabitat. De belangrijkste daarvan is de aanwezigheid van stilstaand of stromend water. Libellen zijn voor de voortplanting afhankelijk van water. De larven leven onder water, de volwassen dieren leven boven water. Sommige soorten komen alleen in stilstaand water voor, andere alleen in stromend water. Daarnaast is het van belang of het water tijdelijk of permanent aanwezig is. Tot slot is de samenstelling van het water belangrijk. Voor de beschermde libellensoorten geldt dat het habitat bestaat uit stromend water (beken of rivieren) en meren en plassen, veelal in veengebieden. Gelet op het aanwezige habitat op de onderzoekslocatie en de specifieke habitateisen van beschermde soorten, is het niet te verwachten dat er beschermde libellensoorten van de onderzoekslocatie gebruik maken. De te handhaven sloten op en langs de onderzoekslocatie vormen overigens wel geschikt voortplantingswater voor algemene soorten libellen en waterjuffers.

Dagvlinders

Beschermde dagvlinders stellen specifieke eisen aan het voortplantingshabitat met waard- en nectarplanten. Het is uitgesloten dat er binnen de onderzoekslocatie geschikt habitat aanwezig is voor een (deel)populatie van een beschermde vlindersoort.

Kevers

De keversoorten die beschermd zijn krachtens de Flora- en faunawet stellen zeer hoge eisen aan hun biotoop, zijn veelal erg zeldzaam en komen slechts in enkele natuurgebieden in Nederland voor (Huijbregts 2003). Gezien de geografische ligging van het plangebied zou alleen de gestreepte waterroofkever in de aanwezige sloten voor kunnen komen (Cuppen 2005). Deze soort heeft een populatie in de Nieuwkoopse Plassen. De aanwezige sloten vormen echter geen optimaal biotoop voor deze soort. Uit het onderzoek van Cuppen (2005) bleek daarbij dat de huidige Zuid-Hollandse verspreiding van de gestreepte waterroofkever beperkt is tot het centrale deel van de Nieuwkoopse Plassen. Hierdoor is de aanwezigheid van deze beschermde waterkever binnen de aanwezige sloten niet te verwachten. Daarbij blijven deze sloten behouden.

Platte schijfhoren

In Nederland leeft de platte schijfhoren overwegend in ondiepe, onbeschaduwde wateren met een uitbundige onderwatervegetatie (Boesveld *et al.* 2011). Wanneer planten met drijvende bladeren (gele plomp, waterlelie) in geringe mate aanwezig zijn, dan is de kans op het voorkomen van de Platte schijfhoren groter dan wanneer deze planten volledig ontbreken (Gmelig Meyling & de Bruyne 2006).

Wanneer ondergedoken planten volledig afwezig zijn, is de kans ook klein dat de platte schijfhoren aanwezig is. De mate van voorkomen van boven het water uit groeiende waterplanten lijkt het voorkomen niet te beïnvloeden. In de sloten zijn op een aantal plekken ondergedoken waterplanten aanwezig. Hierdoor is de aanwezigheid van de platte schijfhoorn in de aanwezige sloten niet uitgesloten. Echter, deze sloten blijven behouden waardoor verstoring ten aanzien van de eventueel aanwezige platte schijfhoren niet aan de orde zal zijn.

5.6 Vaatplanten

Op basis van geografische ligging en habitat zouden in theorie de volgende beschermde plantensoorten op de onderzoekslocatie voor kunnen komen: dotterbloem, koningsvaren, zwanenbloem, rietorchis en waterdrieblad (Soortenbank.nl, Odé *et al.* 2009, CBS *et al.*, 2012). Tijdens het veldbezoek is op enkele plekken langs oeverzones van de aanwezige sloten de licht beschermde zwanenbloem aangetroffen. Daarnaast zou dotterbloem hier ook kunnen groeien, maar deze is niet aangetroffen.

Vanwege de specifieke eisen die de streng beschermde soorten als rietorchis en waterdrieblad stellen aan de groeiomstandigheden zijn deze vaatplanten op de onderzoekslocatie niet te verwachten. Daarbij zijn dergelijke soorten tijdens het veldbezoek ook niet aangetroffen en blijven de sloten in de huidige staat behouden, waardoor de beschermde water gerelateerde planten aanwezig blijven.

6 TOETSING AAN WET- EN REGELGEVING

Als gevolg van de voorgenomen ingreep op de onderzoekslocatie kunnen er overtredingen van verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet optreden of kan er sprake zijn van negatieve gevolgen voor door de wetgever vanuit natuurwetgeving beschermde gebieden. In dit hoofdstuk wordt beschreven voor welke soorten er sprake is van dreigende overtreding van de Flora- en faunawet en overige natuurwetgeving en of met eenvoudige maatregelen overtreding is te voorkomen. Verder wordt beschreven voor welke soorten een vervolgtrajec noodzakelijk is, bijvoorbeeld omdat toetsing van de ingreep aan de Flora- en faunawet op basis van de huidige onderzoeksinspanning niet mogelijk is, en wat de eventuele consequenties zijn ten aanzien van vergunningen en ontheffingen.

6.1 Flora- en faunawet

Huismus

Nesten van de huismus zijn conform de Flora- en faunawet jaarrond beschermd. Daarbij geldt voor de huismus dat het essentiële groen nabij de nestlocatie indirect eveneens jaarrond is beschermd. Met betrekking tot de voorgenomen plannen en gezien de geschiktheid van de bebouwing op de onderzoekslocatie (en omliggende groen) dient voor aanvang van de sloop tijdig duidelijk te zijn of de te slopen voormalige stallen in gebruik zijn als nestlocatie van huismussen. Op basis van de nader te verkrijgen informatie kan worden bepaald of er bij uitvoering van de plannen sprake is van overtreding van de Flora- en faunawet ten aanzien van de huismus. Bij de aanwezigheid van een of meerdere nesten van de huismus dient ten behoeve van de sloop een ontheffing te worden aangevraagd voor het verstoren van een vaste rust- en verblijfplaats. Daarnaast zal door het treffen van maatregelen; zoals het aanbieden van tijdelijke nestkasten, slopen buiten de gevoelige periode en het geschikt maken van de nieuwbouw, de functionaliteit van de nesten behouden moeten blijven en schade aan individuen moeten worden voorkomen.

Steenuil

De gevonden sporen tijdens het veldbezoek wijzen uit dat de onderzoekslocatie hoogst waarschijnlijk deel uitmaakt van het leefgebied van een steenuil. Indien in de toekomstige situatie de locatie op een steenuilvriendelijke manier wordt ingericht, conform de maatregelencatalogus “Steenuilen onder de pannen” van de Vogelbescherming of Landschapsbeheer Nederland, is een mogelijke overtreding van de Flora- en faunawet ten aanzien van het foerageerhabitat niet aan de orde. Qua inrichting valt bijvoorbeeld te denken aan het aanplanten van hoogstamfruitbomen, het aanleggen van een takkenrail, het creëren van ruigtehoekjes, de aanwezigheid van een composthoop en het aanleggen van een vijver met een flauwe helling. Ten aanzien van het verwijderen van een eventuele vaste rust- en verblijfplaats (zoals een broedlocatie in een van de te slopen stallen en schuren) is er mogelijk wel sprake van een overtreding van de Flora- en faunawet. Om inzichtelijk te krijgen in hoeverre er sprake is van een broedgeval op de onderzoekslocatie en wat de huidige dichtheid aan steenuilen in de directe omgeving is, wordt een aanvullend veldonderzoek in de meest geschikte onderzoeksperiode noodzakelijk geacht. Deze informatie is tevens noodzakelijk voor het verkrijgen van een ontheffing voor het verwijderen van een eventuele vaste rust- en verblijfplaats. Daarnaast zal door het treffen van maatregelen de functionaliteit van de rust- en verblijfplaatsen en het leefgebied behouden moeten blijven en schade aan individuen worden voorkomen. Met betrekking tot de mogelijke maatregelen valt te denken aan het plaatsen van enkele steenuilnestkasten in bijvoorbeeld een (hoogstamfruit)boom af aan een nieuwe schuur en het slopen van de betreffende schuur buiten de gevoelige periode. Dege-lijke maatregelen zijn eveneens te vinden in de maatregelencatalogus “Steenuilen onder de pannen” van de Vogelbescherming of Landschapsbeheer Nederland en in de soortenstandaard van de steenuil van Dienst Regelingen (tegenwoordig Rijksdienst van Ondernemend Nederland), onderdeel van het Ministerie van Economische Zaken.

Overige broedvogels

Ten aanzien van de overige mogelijk op de onderzoeklocatie broedende vogelsoorten, van boom/struikbroeder tot weide/watervogel, geldt dat indien nestplaatsen buiten het broedseizoen worden verwijderd/verstoord, er geen overtredingen plaats zullen vinden. In de Flora- en faunawet wordt geen vaste periode gehanteerd voor het broedseizoen. Globaal kan voor het broedseizoen de periode maart tot half augustus worden aangehouden. Geldend is echter de aanwezigheid van een broedgeval op het moment van ingrijpen.

Vleermuizen

Vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen zijn conform de Flora- en faunawet jaarrond beschermd. Om de aanwezigheid van een vaste rust- en verblijfplaats van een vleermuizensoort in de te slopen bebouwing te kunnen vaststellen dan wel met voldoende zekerheid te kunnen uitsluiten wordt een aanvullend protocollair veldonderzoek noodzakelijk geacht. Op basis van het aanvullende veldonderzoek kan worden bepaald of er bij uitvoering van de plannen sprake is van overtreding van de Flora- en faunawet ten aanzien van vleermuizen. Bij aanwezigheid van een verblijfplaats van een vleermuizensoort dient ten behoeve van de sloop een ontheffing te worden aangevraagd voor het verstoren/vernietigen van een vaste rust- en verblijfplaats. Daarnaast zal door het treffen van maatregelen; zoals het aanbieden van tijdelijke vleermuiskasten, slopen buiten de gevoelige periode en het geschikt maken van de nieuwbouw, de functionaliteit van de verblijfplaatsen behouden moeten blijven en schade aan individuen moeten worden voorkomen.

Rugstreeppad

Ter voorkoming dat de rugstreeppad zich alsnog op de onderzoekslocatie kan gaan voortplanten, dient de langdurige aanwezigheid van regenplassen gedurende de periode eind maart t/m september te worden voorkomen, bijvoorbeeld door deze direct leeg te pompen richting de sloten rondom. Indien er sprake zal zijn van grondopslag gedurende de werkzaamheden, wordt voorgesteld deze grondopslag uit te rasteren middels een amfibieënscherm, zodat rugstreeppadden zich hier niet kunnen ingraven. Met reeds genoemde maatregelen wordt voorkomen dat er toch onverhoopt sprake zal zijn van overtreding van de Flora- en faunawet ten aanzien de rugstreeppad

Algemene grondgebonden zoogdieren en amfibieën

Voor algemene soorten als egel, konijn, mol, bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander geldt bij ruimtelijke ontwikkelingen een vrijstelling van de Flora- en faunawet, waardoor bij verstoring geen ontheffing hoeft te worden aangevraagd. Het is echter in het kader van de algemene zorgplicht wel noodzakelijk om voldoende zorg te dragen voor de aanwezige individuen en al het redelijkerwijs mogelijke dient gedaan te worden om het doden van individuen te voorkomen. Aanwezige dieren moeten de gelegenheid krijgen om veilig weg te komen. Indien noodzakelijk dient een op het land aanwezig dier zorgvuldig te worden verplaatst naar een geschikte locatie buiten het gebied waar de werkzaamheden plaatsvinden. Dit zelfde geldt in dit specifieke geval voor een onverhoopt passerende individuele ringslang.

Overige soortgroepen

Overtredingen van de Flora- en faunawet ten aanzien van beschermde soorten behorend tot de overige soortgroepen zijn wegens het ontbreken van geschikt habitat/verblijfsmogelijkheden, op basis van verspreidingsgegevens, de aanwezigheid van voldoende alternatieven en/of gezien de aard van de ingreep in dit geval niet aan de orde.

6.2 Gebiedsbescherming

De quickscan flora en fauna toetst voornamelijk aan de Flora- en faunawet. Indien een plangebied in of nabij een gebied is gelegen dat tot de EHS behoort of onder de Natuurbeschermingswet valt, dient te worden bepaald of er een effect valt te verwachten. Bij een toetsing aan de Natuurbeschermingswet spelen vaak andere facetten mee, zoals de aanwezige doelsoorten en kernwaarden van het betreffende beschermde gebied.

Aangezien de onderzoekslocatie niet is gelegen in of in relatie staat tot een gebied of landschapselement dat is aangewezen als EHS, is aantasting van de wezenlijke waarden en kenmerken van de meest nabijgelegen EHS niet aan de orde.

Daarbij is de onderzoeklocatie in de huidige situatie bestemd als agrarisch bedrijf met een bepaalde hoeveelheid vee. In de toekomstige situatie is er enkel sprake van wonen met hooguit enkele hobbydieren. Ten opzichte van de stikstofdepositie in de voormalige situatie versus de toekomstige situatie met betrekking tot de beschermde natuurgebieden zal er sprake zijn van een afname. Externe werking op overige beschermde natuurgebieden, zoals de Natura 2000-gebieden Broekvelden, Vettenbroek & Polder Stein, Nieuwkoopse Plassen & De Haeck en De Wilck, is gelet op afstand tot de onderzoekslocatie en de aard van de voorgenomen plannen dan ook niet te verwachten.

Econsultancy acht het dan ook niet waarschijnlijk dat door het bevoegd gezag een vervolgonderzoek in het kader van de Natuurbeschermingswet of de EHS noodzakelijk wordt geacht.

7 SAMENVATTING EN CONCLUSIES

Econsultancy heeft in opdracht van Buro Waalbrug een quickscan flora en fauna uitgevoerd aan De Bree 4 te Nieuwerbrug in de gemeente Bodegraven.

De quickscan flora en fauna is uitgevoerd in het kader van een bestemmingsplanwijziging.

Het onderzoek heeft tot doel om in te schatten of er op de onderzoekslocatie planten- en diersoorten aanwezig of te verwachten zijn die volgens de Flora- en faunawet een beschermde status hebben en die mogelijk verstoring kunnen ondervinden door de voorgenomen ingreep. Tevens is beoordeeld of de voorgenomen ingreep invloed kan hebben op gebieden die volgens de Natuurbeschermingswet 1998 zijn beschermd, of die deel uitmaken van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) of overige provinciaal beschermde gebieden.

De initiatiefnemer is voornemens alle voormalig bedrijfsbebouwing te slopen, waarbij de monumentale bedrijfswoning blijft behouden. De ontstaande openlijke ruimte zal worden gebruikt voor de ontwikkeling van twee nieuwe woningen. Deze twee nieuwe woningen zullen rondom de monumentale bedrijfswoning worden geclusterd. Deze bebouwing zal maximaal tien meter hoog worden met een goothoogte van maximaal 3,5 meter. Daarnaast wordt een gezamenlijke parkeerplaats gerealiseerd binnen het onderzoeksgebied. Er zullen bij deze activiteiten geen bomen worden verwijderd. Zover bekend blijven ook de aanwezige sloten binnen en langs de grenzen van de onderzoekslocatie in de huidige vorm behouden.

De aanwezigheid van geschikt habitat op de onderzoekslocatie voor de verschillende soorten en soortgroepen is weergegeven in tabel V. In de tabel is samengevat of de voorgenomen ingreep mogelijk verstorend kan werken en wat de consequenties zijn voor eventuele vervolgstappen, zoals soortgericht nader onderzoek of vergunningtrajecten. In de tabel is weergegeven of maatregelen noodzakelijk zijn om overtreding van de Flora- en faunawet voor bepaalde soortgroepen te voorkomen.

Tabel V. Overzicht geschiktheid onderzoekslocatie voor soortgroepen en te nemen vervolgstappen

Soortgroep		Geschikt habitat	Ingreep verstorend	Nader onderzoek	Ontheffings-aanvraag	Bijzonderheden / opmerkingen
Broedvogels	algemeen	ja	ja	nee	nee	het verwijderen van nestgelegenheden buiten het broedseizoen uitvoeren
	jaarrond beschermd	ja	ja	ja	deels afhankelijk van nader onderzoek	heeft betrekking op steenuil en huismus, wanneer alle stappen conform de FF-wet worden gevolgd, blijven de voorgenomen plannen uitvoerbaar
Vleermuizen	verblijfplaatsen	ja	mogelijk	ja	afhankelijk van nader onderzoek	wanneer alle stappen conform de FF-wet worden gevolgd, blijven de voorgenomen plannen uitvoerbaar
	foerageergebied	ja	nee	nee	nee	-
	vliegroutes	ja	nee	nee	nee	-
Grondgebonden zoogdieren		ja	mogelijk	nee	nee	aandacht voor zorgplicht t.a.v. algemene soorten bij het verwijderen van vegetatie
Amfibieën		ja	mogelijk	nee	nee	aandacht voor eventuele maatregelen ter voorkoming van de vestiging van de rugstreeppad en daarnaast zorgplicht t.a.v. algemene soorten bij het verwijderen van vegetatie
Reptielen		nee	nee	nee	nee	onverhoopt passerende ringslang in dit geval nooit uit te sluiten
Vissen		ja	nee	nee	nee	alleen in de te behouden sloten

Soortgroep	Geschikt habitat	Ingreep verstorend	Nader onderzoek	Ontheffings-aanvraag	Bijzonderheden / opmerkingen
Libellen	ja	nee	nee	nee	alleen algemene soorten
Dagvlinders	ja	nee	nee	nee	alleen algemene soorten
Overige ongewervelden	ja	nee	nee	nee	alleen in de te behouden sloten
Vaatplanten	ja	nee	nee	nee	alleen in de te behouden sloten

Gebiedsbescherming	Gebied aanwezig	Ingreep verstorend	Nader onderzoek	Vergunning-plicht	
Natura 2000	op ± 4 km	nee	nee	nee	het is echter het bevoegd gezag die hier over oordeelt
EHS	op ± 1,4 km	nee	nee	nee	
Overig provinciaal beleid (weidevogelgebied)		nee	nee	nee	

Met betrekking tot de sloopplannen dient tijdig, middels aanvullend (protocollair) veldonderzoek, duidelijk te zijn of er sprake is van overtreding van de Flora- en faunawet ten aanzien van vaste rust- en verblijfplaatsen van de steenuil, huismus en vleermuizen. Indien van toepassing kunnen middels het aanvragen van een ontheffing en het tijdig treffen van de juiste maatregelen de voorgenomen plannen alsnog worden uitgevoerd. Aangezien de mogelijk te treffen maatregelen relatief eenvoudig binnen het plangebied zelf kunnen worden toegepast, voorziet Econsultancy geen bezwaren ten aanzien van het verkrijgen van een eventueel benodigde ontheffing.

Daarnaast kunnen overtredingen ten aanzien van overige broedvogels worden voorkomen door rekening te houden met het broedseizoen. Verder is te allen tijde de algemene zorgplicht van kracht en dient de mogelijke vestiging van de rugstreeppad op de onderzoekslocatie in duidelijke regenplassen op in grondopslag middels preventieve maatregelen te worden voorkomen.

Conclusie

Gelet op de gevonden en te verwachten ecologische waarden en de aard van de plannen/ingrepen is de verwachting dat de voorgenomen herontwikkeling uitvoerbaar is. Tijdens het uitvoeren van de werkzaamheden dient het bepaalde in de Flora- en faunawet in acht te worden genomen, hetgeen – zie vervolgstappen en de (mogelijke) maatregelen in hoofdstuk 6 – goed mogelijk is.

Met betrekking tot beschermde gebieden worden eveneens geen bezwaren voorzien in de uitvoering van de voorgenomen herontwikkeling op de onderzoekslocatie.

LITERATUUR

Beersma, P. & W. en A. van den Burg, 2007. Steenuilen, Roodbont BV.

Boesveld, A., Gmelig Meyling, A.W. & van Lente, I. 2011. Verspreidingsonderzoek. Mollusken van de Europese Habitatrichtlijn. Resultaten van het inventarisatiejaar 2010. Platte schijfhoren *Anisus vorticulus*. Stichting ANEMOON, Bennebroek.

Bos, F., Bosveld, M., Groenendijk, D., van Swaay, C., Wynhoff, I. 2006. De dagvlinders van Nederland: verspreiding en bescherming. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, Leiden, KNNV Uitgeverij, Urecht, European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.

Bouwman, J.H, Kalkman, V.J., Abbingh, G., Boer, E.P de, Geraerds, R.P.G., Groenendijk, D., Ketelaar, R., Manger, R., Termaat, T. 2008. Een actualisatie van de verspreiding van de Nederlandse libellen. *Brachytron* 11(2): 103-198. Online versie: <http://www.brachytron.nl/Brachytron/Brachytron112inhoud.html>

de Bruin, A. & Kranenbarg, J. 2009. Fossiel uit een dynamisch deltagebied. Verspreiding en achteruitgang van de grote modderkruiper in een historisch perspectief & aanbevelingen voor het behoud van deze soort. Stichting RAVON, Nijmegen.

Creemers, R.C.M. & J.J.C.W. van Delft (RAVON)(redactie) 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland. - Nederlandse Fauna 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.

Cuppen, J.G.M. 2005. De gestreepte waterroofkever *Graphoderus bilineatus* in Zuid-Holland. EIS Nederland, Leiden. Gmelig Meyling, A.W. & de Bruyne, R.H. 2006. Platte schijfhoren. <http://www.anemoon.org/natura-2000/soorten/platte-schijfhoren>

Dienst Regelingen, aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijke ingrepen Flora- en faunawet, augustus 2009.

Dietz C., O. von Helversen & D. Nill, 2011. Vleermuizen 'Alle soorten van Europa en Noordwest-Afrika. Vertaling en bewerking P.H.C. Lina. De Fontein/Tirion Uitgevers B.V., Utrecht

Heusden, W.R.M. van & Vreugdenhil, S.J., 2008. Handreiking Flora- en faunawet. Dienst Landelijk Gebied.

Huijbregts, H. 2003. Beschermde kevers in Nederland (Coleoptera). Nederlandse Faunistische Mededelingen 19: 1-34.

Janssen, J.A.M. & Schaminée, J.H.J., 2008. Europese natuur in Nederland. Soorten van de Habitatrichtlijn. KNNV Uitgeverij, Zeist.

La Haye, M. & Drees, J.M. 2004. Beschermingsplan Noordse woelmuis. Ministerie van LNV, directie IFA/Bedrijfsuitgeverij.

Odé, B., Beringen, R. & van der Slikke, W. 2009. Rapportage Bedreigde Soorten Project 2009. Floron, Leiden.

Limpens, H., Regelink, J. & Koelman, R. 2010. Vleermuizen en planologie. Zoogdiervereniging, Nijmegen.

Parmentier, F. & A. van Paassen, 2009. Steenuil onder de pannen – maatregelencatalogus ter verbetering van het leefgebied van de steenuil. Landschapsbeheer Nederland. <http://www.steenuil.nl/catalogus/pdf/Handboek.pdf>

RAVON, december 2013. Verspreidingsonderzoek reptielen en amfibieën, tijdschrift nummer 51.

SOVON Broedvogelonderzoek Nederland 2002. Atlas van de Nederlandse broedvogels 1998-2000. Nederlandse fauna 5. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden.

STONE, Landschapsbeheer Nederland, SOVON en Vogelbescherming Nederland. Erfwijzer Steenuil. Bekijk het erf door de ogen van een Steenuil!

Struijk, R.P.J.H., J. Kranenborg & A. de Bruin 2011. Verspreidingsonderzoek vissen 2010. Stichting RAVON, Nijmegen.

Vogelbescherming Nederland, Landschapsbeheer Nederland, SOVON vogelonderzoek, STONE steenuiloverleg Nederland 2006. Steenuil onder de pannen.

INTERNET

www.zuid-holland.nl (EHS en beschermde gebieden in Zuid-Holland)
www.ravon.nl (soortgegevens amfibieën, reptielen en vissen)
www.rijksoverheid.nl (natuurwetgeving en soortenstandaards)
www.sovon.nl (soortgegevens vogels)
www.vlinderstichting.nl (soortgegevens dagvlinders en libellen)
www.zoogdiervereniging.nl (soortgegevens zoogdieren)

Verklarende woordenlijst

Activiteitenplan

Een activiteitenplan dient als begeleidend document voor een ontheffingsaanvraag. In het activiteitenplan zijn maatregelen verwoord waarmee de functionaliteit van een rust- of verblijfplaats van een beschermde soort behouden blijft en schade aan individuen wordt voorkomen.

Externe werking

Niet alleen activiteiten in een Natura 2000-gebied/EHS hebben invloed op de staat van instandhouding van het gebied, ook activiteiten buiten het gebied kunnen de natuurwaarden in een gebied beïnvloeden. Dit wordt "externe werking" genoemd. Er bestaat geen ruimtelijke grens voor externe werking: bepalend zijn de effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de soorten en habitattypen in het Natura 2000-gebied/ EHS, ongeacht de afstand tot het beschermde gebied.

Expert Judgement

Inschatting van een deskundige op grond van zijn kennis en ervaring.

Foerageerhabitat

Het gebied waarbinnen een soort voedsel zoekt.

Foerageren

Zoeken en vinden van voedsel door dieren (jachtgebied).

Functioneel leefgebied

Hiermee wordt het gebied dat is benodigd om de functionaliteit van een voortplantingsplaats of van een vaste- rust of verblijfplaats te behouden. Een nestlocatie of voortplantingsplaats kan bijvoorbeeld alleen succesvol functioneren, wanneer er voldoende habitat (schuilgelegenheid, voedsel etc.) van voldoende kwaliteit aanwezig is om te kunnen paren, eieren te leggen en jongen groot te brengen.

Gunstige staat van instandhouding

Er is sprake van een gunstige staat van instandhouding van een soort of habitatype als de omstandigheden waarin de soort of het habitatype voorkomt perspectief bieden op een duurzaam voortbestaan van die soort of dat habitatype.

Habitat

Omvat de plaatsen waar een bepaald organisme voorkomt doordat de abiotische en biotische factoren (niet levende en levende natuur) van die plaatsen voldoen aan de eisen en toleranties die het organisme stelt om te kunnen overleven, groeien en zich voortplanten.

Kraamverblijfplaats

Voortplantingsplaats van vleermuizen. Het gaat hierbij vaak om de vrouwelijke exemplaren van een kolonie (ook wel kraamgroep genoemd) die gezamenlijk hun jongen grootbrengen. De aantallen vleermuizen in een kraamgroep kunnen lopen tot meerdere honderden exemplaren.

Landschappelijk inpassingsplan

Het inpassen van ruimtelijke ontwikkelingen in het buitengebied middels een ontwerp van de groenvoorziening, dat voldoet aan het beleid ten aanzien van ruimtelijke kwaliteit. Hierdoor wordt zorg gedragen dat een ruimtelijke ontwikkeling past in het landschap.

Landhabitat

Amfibieën zijn voor de voortplanting afhankelijk van water. Buiten de voortplantingsperiode maakt de soortgroep gebruik van landhabitat als onderdeel van het leefgebied. Landhabitat voor amfibieën omvat onder andere structuurrijke of opgaande vegetatie zoals (loof)bos, houtwallen, struikgewas, heide, ruigtekruiden, vegetaties en moeras.

Mitigerende maatregelen

Maatregelen die negatieve effecten bij een ingreep voorkomen of reduceren.

Omgevingscheck

Een omgevingscheck wordt uitgevoerd bij verlies van leefgebied van een jaarrond beschermde functie van een soort die door een ingreep (tijdelijk) verloren gaat. De omgeving van de ingreep wordt door een ter zake deskundige beoordeeld op aanwezigheid van voldoende alternatief leefgebied en/of potentiële verblijfplaatsen.

Ontheffing

De Flora- en faunawet is gemaakt om planten- en diersoorten die vrij in het wild leven te beschermen. Om deze kwetsbare soorten te beschermen bevat de Flora- en faunawet een aantal verbodsbepalingen. Onder bepaalde voorwaarden mogen de activiteiten wel doorgaan, daarvoor kan een ontheffing benodigd zijn. Een ontheffing is een besluit waarbij in een individueel concreet geval een uitzondering op een wettelijk verbod wordt gemaakt.

Paarverblijfplaats

Dit is een verblijfplaats die hoofdzakelijk in het najaar (september/oktober) door vleermuizen worden gebruikt om te paren. Eén mannetje kan een dergelijke verblijfplaats met meerdere vrouwtjes delen. In de omgeving van de paarverblijfplaats wordt veelal door het territoriale mannetje middels baltsvluchten getracht vrouwtjes aan te lokken.

Populatie

Een biologische populatie is een groep individuen van dezelfde soort die zich onderling voortplant en als zodanig geïsoleerd is van andere zulke groepen.

Rode Lijst

Rode Lijsten laten zien welke soorten zijn verdwenen en welke soorten in een gebied sterk zijn achteruitgegaan of zeldzaam zijn. Er bestaan verschillende Rode Lijsten. Voor vogels, voor zoogdieren, planten, paddenstoelen, insecten en voor allerlei andere soortgroepen. Rode Lijsten hebben geen officiële juridische status. Plaatsing op de lijst maakt een dier dus nog geen 'beschermde diersoort' in de zin van de Flora- en faunawet. De Rode Lijsten hebben in de praktijk wel een belangrijke signaleringfunctie. Door de Rode Lijst te raadplegen, kunnen alle instellingen die met natuurbehoud te maken hebben rekening houden met bedreigde soorten.

Significant negatief effect

Een effect is in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 significant als de instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied dreigen te worden aangetast.

Het begrip 'significant' staat centraal in de toepassing van het beschermingsregime voor Natura 2000-gebieden bij zowel vaststelling van beheerplannen als de vergunningverlening. Het bepaalt of een uitvoerige toetsing, een zogenaamde passende beoordeling, moet worden uitgevoerd. Indien als gevolg van een ingreep de toekomstige oppervlakte habitat of leefgebied, aantal van een soort of kwaliteit van een habitat lager zal worden dan zoals bedoeld in de instandhoudingsdoelstelling, dan kan sprake zijn van significante gevolgen. Voor het goede begrip, de soorten hoeven er niet te zitten, het gebied moet geschikt zijn voor de soorten.

Vaste rust- of verblijfplaats

Een plek binnen het leefgebied van een soort die essentieel is voor de levenscyclus van een individu. De Flora- en faunawet omschrijft niet exact wat een vaste rust- of verblijfplaats is. Dit is soortafhankelijk.

Vliegroute

Een vaste route die door vleermuizen wordt gebruikt tussen de verblijfplaatsen naar foerageergebieden.

Winterverblijfplaats

Verblijfplaats die gebruikt wordt om de periode van winterrust te overbruggen. Voor vleermuizen zijn dit vorstvrije, maar koele en vochtige plekken. Er kans sprake zijn van massaverblijfplaatsen, verblijfplaatsen van kleine groepen of één of enkele individuen.

Zomerverblijfplaats

Is een vleermuisverblijfplaats anders dan een kraamverblijf. Buiten de kraamperiode worden deze door vrouwtjes gebruikt, binnen de kraamperiode door individuele mannetjes.

Econsultancy is een onafhankelijk adviesbureau. Wij bieden realistisch advies en concrete oplossingen voor milieuvraagstukken en willen daarmee een bijdrage leveren aan een duurzaam en verantwoord gebruik van onze leefomgeving.

Diensten

Wij kunnen u van dienst zijn met een uitgebreid scala aan onderzoeken op het gebied van bodem, waterbodem, water, archeologie, ecologie en milieu. Op www.econsultancy.nl vindt u uitgebreide informatie over de verschillende onderzoeken.

Werkwijze

Inzet en professionele betrokkenheid kenmerkt onze diensten. De verantwoordelijke projectleider is het eenduidige aanspreekpunt voor de klant en draagt zorg voor alle aspecten van het project: kwaliteit, tijd, geld, communicatie en organisatie. De kernwaarden deskundig, vertrouwd, betrokken, flexibel, zorgvuldig en vernieuwend zijn een belangrijke leidraad in ons handelen.

Kennis

Het deskundig begeleiden van onze opdrachtgevers vraagt om betrokkenheid bij en kennis van de bedoelingen van de opdrachtgever. Het vereist ook gedegen en actuele vakinhoudelijke kennis. Alle beschikbare kennis wordt snel en effectief ingezet. De medewerkers vormen ons belangrijkste kapitaal. Persoonlijke en inhoudelijke ontwikkeling staat centraal want het werk vraagt steeds om nieuwe kennis en nieuwe verantwoordelijkheden.

Creativiteit

Onze medewerkers zijn in staat om buiten de geijkte kaders een oplossing te zoeken met in achtneming van de geldende wet- en regelgeving. Oplossingen die bedoeld zijn om snel en efficiënt het doel van de opdrachtgever te bereiken.

Kwaliteit

Er wordt continue gestreefd naar het verhogen van de professionaliteit van de dienstverlening. Het leveren van diensten wordt intern op een dusdanige wijze georganiseerd dat het gevraagde resultaat daadwerkelijk op een zo effectief en efficiënt mogelijke wijze wordt voortgebracht. Hierbij staat de klanttevredenheid centraal. Het kwaliteitssysteem van Econsultancy voldoet aan de NEN-EN-ISO 9001: 2008. Tevens is Econsultancy gecertificeerd voor diverse protocollen en beoordelingsrichtlijnen.

Opdrachtgevers

Econsultancy heeft sinds haar oprichting in 1996 al meer dan tienduizend projecten uitgevoerd. Projecten in opdracht van particulier tot de Rijksoverheid, van het bedrijfsleven tot non-profit organisaties. De projecten kennen een grote diversiteit en hebben in sommige gevallen uitsluitend een onderzoekend karakter en zijn in andere gevallen meer adviserend. Steeds vaker wordt onderzoek binnen meerdere disciplines door onze opdrachtgevers verlangd. Onze medewerkers zijn in staat dit voor de opdrachtgever te coördineren en zelf (deel)onderzoeken uit te voeren. Ter illustratie van de veelvoud en veelzijdigheid van de projecten in de werkvelden bodem, waterbodem, ecologie, archeologie, water en milieu kunnen uitgebreide referentielijsten worden verschaft.

Vestiging Limburg

Rijksweg Noord 39
6071 KS Swalmen
Tel. 0475 - 504961
Swalmen@econsultancy.nl

Vestiging Gelderland

Fabriekstraat 19c
7005 AP Doetinchem
Tel. 0314 - 365150
Doetinchem@econsultancy.nl

Vestiging Brabant

Rapenstraat 2
5831 GJ Boxmeer
Tel. 0485 - 581818
Boxmeer@econsultancy.nl

E-MAIL
info@
econsultancy.nl
INTERNET
econsultancy.nl

